Zmiany w procesach ochrony i degradacji atmosfery w Polsce jako wskaźnik realizacji polityki ekologicznej kraju

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie 5

2. Cel i zakres pracy 7

3. Polityka Ekologiczna III Rzeczypospolitej a sprawa ochrony atmosfery 8
3.1. Przesłanki Polityki Ekologicznej Państwa 8
3.2. Jakość powietrza, zmiany klimatu 9

4. Międzynarodowe zobowiązania Polski w sprawie ochrony klimatu i atmosfery 13
4.1. Międzynarodowe porozumienia w zakresie ochrony powietrza i klimatu, udział w nich Polski 13
4.1.1. Konwencja w Sprawie Transgranicznego Zanieczyszczania Powietrza na Dalekie Odległości 13
4.1.1.1. Działania na rzecz realizacji postanowień Konwencji w Polsce 14
4.1.1.1.1. Mechanizmy prawne 14
4.1.1.1.2. Instrumenty ekonomiczne 15
4.1.1.1.3. Monitoring, ocena skutków zanieczyszczenia powietrza i sprawozdawczość 16
4.1.2. Protokół w Sprawie Obniżenia Emisji Dwutlenku Siarki (I – Protokół Siarkowy), tzw. Protokół Helsiński 17
4.1.3. Protokół o Wspólnym Finansowaniu Monitoringu i Oceny Przenoszenia Zanieczyszczeń Powietrza na Dalekie Odległości w Europie (tzw. EMEP – European Monitoring and Evaluation Programme – Program Współpracy w Dziedzinie Monitoringu i Oceny Przenoszenia Zanieczyszczeń Powietrza na Duże Odległości w Europie) 17

4.1.3.1. Realizacja zobowiązań przez Polskę 18
4.1.4. Protokół w Sprawie Obniżenia Emisji Tlenków Azotu (I – Protokół Azotowy), tzw. Protokół Sofijski, 1988 r. 19
4.1.4.1. Wstępne zobowiązania 19
4.1.4.2. Zobowiązania podstawowe 19
4.1.4.3. Realizacja postanowień przez Polskę 20
4.1.5. Protokół w Sprawie Dalszego Obniżenia Emisji Dwutlenku Siarki (II – Protokół Siarkowy), tzw. Protokół z Oslo 20
4.1.5.1. Realizacja zadań Protokołu przez Polskę 21
4.1.6. Protokół w Sprawie Obniżenia Emisji Lotnych Związków Organicznych, tzw. Protokół Genewski 22
4.1.6.1. Realizacja postanowień przez Polskę 22
4.1.7. Protokół w Sprawie Ograniczenia Emisji Trwałych Związków Organicznych (TZO) 23
4.1.7.1. Realizacja zobowiązań przez Polskę 24
4.1.8. Protokół w Sprawie Metali Ciężkich 24
4.1.8.1. Zobowiązania dotyczące benzyny bezołowiowej 25
4.1.8.2. Realizacja postanowień przez Polskę 25
4.1.9. Protokół w Sprawie Obniżenia Emisji Tlenków Azotu i Innych Substancji Zanieczyszczających, tzw. II – Protokół Azotowy 26
4.1.10. Protokół w Sprawie Przeciwdziałania Zakwaszaniu, Eutrofizacji i Ozonowi Przyziemnemu 26
4.1.10.1. Realizacja postanowień przez Polskę 27
4.1.11. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu 27
4.1.11.1. Podstawowe zobowiązania Konwencji 28
4.1.11.2. Główne zobowiązania Polski wynikające z postanowień Konwencji 29
4.1.12. Protokół z Kioto 29
4.1.13. Działania na rzecz realizacji postanowień Konwencji i Protokołu w Polsce 33
4.1.13.1. Mechanizmy prawne 34
4.1.13.2. Inne mechanizmy 34
4.1.13.3. Przygotowania do ratyfikacji Protokołu z Kioto 35
4.1.14. Konwencja Wiedeńska o Ochronie Warstwy Ozonowej i Protokół Montrealski w Sprawie Substancji Zubożających Warstwę Ozonową 35
4.1.14.1. Ochrona stratosferycznej warstwy ozonowej 35
4.1.14.2. Harmonogramy redukcji dla krajów rozwiniętych 36
4.1.14.3. Terminy redukcji substancji kontrolowanych w odniesieniu do krajów

rozwijających się 37
4.1.14.4. Polska a Protokół Montrealski 37
4.2. Dostosowywanie prawa polskiego w dziedzinie ochrony atmosfery w kontekście prawa Unii Europejskiej 39
4.2.1. Zagadnienia ogólne 39
4.2.2. Porównanie prawa unijnego z prawem polskim 40
4.2.3. Sposób regulacji prawnej w przepisach ochrony atmosfery w Unii Europejskiej i w Polski 45

5. Emisja i imisja zanieczyszczeń w Polsce na przestrzeni ostatnich lat. Ochrona klimatu w Polsce – efekty, problemy, kierunek działań..... 47
5.1. Uwagi metodyczne..... 48
5.2. Emisja głównych zanieczyszczeń powietrza w Polsce..... 53
5.2.1. Wprowadzenie..... 53
5.2.2. Zmiany emisji głównych zanieczyszczeń powietrza w latach 1988-1998..... 54
5.2.3. Bilans emisji głównych zanieczyszczeń powietrza w Polsce..... 58
5.2.4. Realizacja polityki ochrony powietrza – Wskaźnik Op..... 59
5.2.5. Podsumowanie i wnioski..... 61
5.3. Emisja metali ciężkich do powietrza z obszaru Polski w ostatnim dwudziestoleciu..... 62
5.3.1. Wstęp..... 62
5.3.2. Zmiany emisji metali w latach 1980-1998..... 62
5.3.3. Udział poszczególnych sektorów produkcyjnych w emisji metali ciężkich..... 67
5.3.4. Podsumowanie i wnioski..... 68
5.4. Emisja gazów cieplarnianych..... 70
5.4.1. Problemy redukcji emisji gazów cieplarnianych..... 74
5.5. Udział sektora energetycznego w zanieczyszczeniu powietrza w Polsce..... 75
5.5.1. Wprowadzenie..... 75
5.5.2. Zużycie nośników energii pierwotnej w gospodarce narodowej 75
5.5.3. Zużycie podstawowych paliw w gospodarce narodowej 80
5.5.4. Zasoby paliwowe Polski..... 83
5.5.5. Wykorzystanie zasobów energii niekonwencjonalnej w Polsce..... 85
5.5.6. Wnioski..... 86
5.5.7. Prognozy rozwojowe wykorzystania nośników energii pierwotnej Polska na tle Europy.....87

5.5.8. Podsumowanie…… 89
5.6. Zmiany branżowej struktury emisji zanieczyszczeń powietrza w Polsce… 89
5.6.1. Wprowadzenie…… 89
5.6.2. Branżowa struktura emisji zanieczyszczeń powietrza…… 90
5.6.3. Zmiany branżowej struktury emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 93
5.6.4. Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 94
5.6.5. Zmiany emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 96
5.6.6. Zmiany stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń 99
5.6.7. Emisja dwutlenku siarki 105
5.6.8. Emisja dwutlenku azotu 106
5.6.9. Emisja pyłów 107
5.6.10. Podsumowanie 108
5.6.11. Wnioski 109
5.7. Zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez środki transportu 111
5.7.1. Wstęp 111
5.7.2. Środki transportu w Polsce 111
5.7.3. Emisja zanieczyszczeń ze środków transportu według działów transportu 112
5.7.4. Emisja zanieczyszczeń ze środków transportu 116
5.7.5. Podsumowanie 117
5.8. Transgraniczny przepływ zanieczyszczeń powietrza 117
5.9. Imisja zanieczyszczeń powietrza w wybranych miastach Polski 119
5.9.1. Wprowadzenie 119
5.9.2. Stanowiska pomiarowe wybranych zanieczyszczeń 120
5.9.3. Imisja pyłu zawieszonego w wybranych miastach Polski 121
5.9.4. Imisja dwutlenku siarki w wybranych miastach Polski 124
5.9.5. Imisja dwutlenku azotu w wybranych miastach Polski 126
5.9.6. Podsumowanie 128
5.10 Wskaźniki emisji podstawowych zanieczyszczeń w Polsce. Polska na tle krajów europejskich 129
5.11. Ochrona atmosfery i klimatu w Polsce – efekty, problemy, kierunki działań.. 131
5.11.1. Wprowadzenie 131
5.11.2. Emisja zanieczyszczeń powietrza w Polsce 132
5.11.3. Wybrane problemy związane z ograniczaniem emisji zanieczyszczeń

powietrza 134
5.11.4. Zagadnienie społecznych uwarunkowań realizacji procesów ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza 136
5.11.5. Podsumowanie i wnioski 137
5.12. Możliwości ograniczania zanieczyszczania powietrza 139
5.12.1. Restrukturyzacja przemysłu 139
5.12.2. Restrukturyzacja energetyki 140
5.12.3. Restrukturyzacja komunikacji i transportu 141
5.12.4. Restrukturyzacja funkcjonalno-przestrzenna i urbanistyczna 142

6. Narzędzia wspomagające proces wykorzystania i zarządzania powietrzem w Polsce 143
6.1. Europejska metodyka Corinair a polskie rejestry i ewidencja emisji 143
6.1.1. Podstawowe wiadomości 143
6.1.2. Wykorzystanie metodyki Corinair w Polsce 146
6.1.3. Corinair a zarządzanie 147
6.2. Finansowanie ochrony atmosfery z funduszy pomocy zagranicznej, uzyskanej przez Polskę 148
6.2.1. Cel badań 148
6.2.2. Wprowadzenie 148
6.2.3. Źródła i wielkość pomocy finansowej 149
6.2.3.1. Współpraca dwustronna 149
6.2.3.2. Phare 149
6.2.3.3. Ekokonwersja 150
6.2.4. Główne kierunki wykorzystania funduszy pomocy zagranicznej 151
6.2.4.1. Pomoc bilateralna 151
6.2.4.2. Phare 152
6.2.4.3. Ekokonwersja 152
6.2.5. Znaczenie pomocy zagranicznej dla realizacji PEP w zakresie ochrony atmosfery i zasad ekorozwoju 153
6.2.6. Wsparcie finansowe ochrony środowiska w Polsce wobec integracji z EU… 154
6.2.6.1. Ochrona atmosfery 155
6.2.7. Podsumowanie 156
6.3. Nakłady inwestycyjne na ochronę powietrza w Polsce 157
6.4. Wpływ opłat za korzystanie z powietrza na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 159

6.4.1. Podsumowanie 160
6.5. Zmiany polskiego prawa w dziedzinie ochrony atmosfery 161
6.5.1. Wprowadzenie 161
6.5.2. Proces dostosowania polskiego prawa do norm prawa Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony atmosfery 162
6.5.3. Zadania do wykonania w wewnętrznym systemie prawnym pomagające w implementacji dyrektywy ramowej w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza 96/62/UE 162
6.5.4. Postęp w realizacji dostosowania polskiego prawa ochrony atmosfery do norm Unii Europejskiej 162
6.5.5. Podsumowanie informacji o dostosowaniu polskiego prawa ochrony atmosfery 162
6.5.6. Załącznik – zestawienie aktualnie obowiązujących aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących ochrony atmosfery 166
6.6. Działalność wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w zakresie ochrony powietrza w Polsce 167

7. Podsumowanie i wnioski 170
8. Spis tabel, rysunków, diagramów i map 181
9. Bibliografia 185

Liczba stron	190
Nazwa Szkoły Wyższej	–
Rodzaj pracy	magisterska
Rok oddania	2002

1. Wprowadzenie

Ochrona atmosfery i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi to kluczowe wyzwania stojące przed współczesnym społeczeństwem. Polska, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, angażuje się w różnorodne inicjatywy zmierzające do ochrony klimatu i poprawy jakości powietrza. Z jednej strony Polska musi spełniać międzynarodowe normy i zobowiązania, z drugiej — staje przed koniecznością zrealizowania celów w kontekście krajowych uwarunkowań, które są często specyficzne i unikatowe. Ocenie tych działań oraz ich skutków poświęcona jest niniejsza praca.

Polska Polityka Ekologiczna, choć zainicjowana już w latach 90. XX wieku, nadal

jest przedmiotem licznych analiz, modyfikacji i kontrowersji. Jednym z jej najważniejszych aspektów jest ochrona atmosfery, co ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla zdrowia obywateli, ale także dla zrównoważonego rozwoju gospodarki. Polska, z jej znaczną industrializacją i dużą liczbą starych, nieefektywnych energetycznie elektrowni opalanych węglem, stanowi interesujący przypadek do analizy — zarówno pod względem wyzwań, jak i możliwości.

Praca ta ma na celu przedstawienie i analizę złożonych procesów związanych z ochroną i degradacją atmosfery w Polsce jako wskaźnika realizacji polityki ekologicznej kraju. Analiza ta będzie miała miejsce na różnych płaszczyznach: od przeglądu i oceny obecnie obowiązujących przepisów prawa, poprzez badanie wpływu różnych sektorów gospodarki (energetyka, transport, przemysł), aż po konkretne wskaźniki jakości powietrza i emisji gazów cieplarnianych.

W kontekście międzynarodowym Polska podpisała i ratyfikowała wiele umów i protokołów dotyczących ochrony atmosfery i klimatu. To zobowiązuje kraj do podjęcia konkretnych działań, ale również otwiera możliwości korzystania z funduszy i technologii, które mogą wspomóc procesy adaptacyjne i modernizacyjne. Czy jednak te międzynarodowe zobowiązania są w pełni realizowane? Jak Polska radzi sobie z wymogami i standardami narzucanymi przez Unię Europejską? Na te i inne pytania postaramy się odpowiedzieć w kolejnych rozdziałach.

Praca jest podzielona na kilka kluczowych części. Pierwsza z nich dotyczy celów i zakresu badania, gdzie zostaną przedstawione główne hipotezy i metody badawcze. Następnie, w rozdziale trzecim, omówiona zostanie Polityka Ekologiczna III Rzeczypospolitej w kontekście ochrony atmosfery, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza i zmian klimatu. Czwarty rozdział będzie poświęcony międzynarodowym zobowiązaniom Polski w tej materii, z analizą konkretnych protokołów i ich realizacji. Piąty rozdział skupi się na emisji i imisji zanieczyszczeń w Polsce, z analizą efektów, problemów i kierunków działań.

Przez całą pracę będziemy korzystać z różnorodnych źródeł: oficjalnych raportów i danych statystycznych, publikacji naukowych, analiz prawniczych i ekonomicznych, a także wywiadów i badań ankietowych

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie nowej pracy, to zapraszamy na stronę pisanie prac - sprawdzony serwis!